9 Připravenost studentů na setkání s péčí o umírající pacienty a se smrtí

kap. 9: DOI: 10.32725/zsf.2021.74228179.07

Inka Kratochvílová

University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Health and Social Sciences, Institute of Nursing, Midwifery and Emergency Care, České Budějovice, Czech Republic

Souhrn

Podíváme-li se mezi laickou veřejnost a někdy bohužel i mezi zdravotníky, zjistíme častokrát, že koncept paliativní péče není známý. Jednou z oblastí, na které bychom měli zapracovat, je tedy osvěta. Ta by mohla přispět k rozšíření povědomí zejména o možnostech hospicové péče jak kamenné, tak mobilní.

Nelze jednoznačně říct, jaké prostředí a přístup k péči o umírajícího pacienta je nejlepší. Vše by se mělo odvíjet od individuálních preferencí jednotlivce a jeho rodiny. Ať už však pacient stráví poslední chvíle kdekoliv, je důležité, aby měl dostatečný a patřičný přístup k paliativní péči. Jelikož je péče o umírající pacienty komplexní, vysoce individualizovaná a orientovaná na specifická přání a potřeby pacienta a jeho blízkých, nese s sebou také vysoké nároky na zdravotnický personál. Z tohoto hlediska je nutné, aby byla zajištěna kvalitní profesní příprava a následně příliv odborníků pro tento obor.

Klíčová slova: měřicí nástroje, nelékařské zdravotnické obory, student, paliativní péče

Podkapitoly:

9.1 Aktuální vzdělávání v oblasti paliativní péče

9.2 Nástroje pro měření připravenosti zdravotníků na poskytování paliativní péče

9.3 Hodnocení připravenosti studentů nelékařských zdravotnických oborů ZSF JU

9.4 Připravenost a postoje studentů k paliativní péči

Literatura

1. Abdel-Khalek, A. M., Neimeyer, R. A. (2017). Death Anxiety Scale. In: Zeigler-Hill, V., Shackelford, T. K. (Eds). Encyclopedia of Personality and Individual Differences. Cham: Springer International Publishing AG.
2. Bártlová, S. (2005). Sociologie medicíny a zdravotnictví. 6., přeprac. a doplněné vyd. Praha: Grada, 188 s.
3. Braun, M., et al. (2010). Associations between oncology nurses' attitudes toward death and caring for dying patients. *Oncol Nurs Forum* 37(1): E43–E49. DOI: 10.1188/10.ONF.E43-E49.
4. Bužgová, R., Janíková, E. (2017). Czech Adaption of the Collett–Lester Fear of Death Scale in a Sample of Nursing Students. *Omega – J Death Dying* 80(1): 20–34. DOI: 10.1177/0030222817725183.
5. Bužgová, R., Sikorová, L. (2013). Moral judgment competence of nursing students in the Czech Republic. *Nurse Educ Today* 33(10): 1201–1206. DOI: 10.1016/j.nedt.2012.06.016.

6. COH, AACN – City of Hope, American Association of Colleges of Nursing (2011). End of Life Nursing Education Consortium – International Training Program. Duarte: AACN.
7. Collett, L. J., Lester, D. (1969). The fear of death and the fear of dying. *J Psychol* 72(2): 179–181. DOI: 10.1080/00223980.1969.10543496.
8. Connor, S. R., Sepulveda Bermedo, M. C. (Eds). (2014). Global atlas of palliative care at the end-of-life. London: Worldwide Palliative Care Alliance & World Health Organization.
9. ČSÚ (2020). Pohyb obyvatelstva – rok 2019. In: Czso.cz [online] [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cris/pohyb-obyvatelstva-rok-2019>
10. Edo-Gual, M., et al. (2018). Spanish Adaptation of the Frommelt Attitude Toward Care of the Dying Scale (FATCOD-S) in Nursing Undergraduates. *Omega (Westport)* 78(2): 120–142. DOI: 10.1177/0030222816688294.
11. Frommelt, K. H. (1991). The effects of death education on nurses' attitudes toward caring for terminally ill persons and their families. *Am J Hosp Palliat Care* 8(5): 37–43. DOI: 10.1177/104990919100800509.
12. Frommelt, K. H. (2003). Attitudes toward care of the terminally ill: An educational intervention. *Am J Hosp Palliat Care* 20(1): 13–22. DOI: 10.1177/104990910302000108.
13. Henoch, I., et al. (2014). The Swedish version of the Frommelt Attitude Toward Care of the Dying scale: aspects of validity and factors influencing nurses' and nursing students' attitudes. *Cancer Nurs* 37(1): E1–E11. DOI: 10.1097/NCC.0b013e318279106b.
14. Kabelka, L., Sláma, O., Loučka, O. (2016). Paliativní péče v České republice 2016 – Situační analýza. Brno: Česká společnost paliativní medicíny ČLS J.E.P. [online] [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.paliativnimedicina.cz/wp-content/uploads/2016/12/situacni-analyza-paliativni-pece.pdf>
15. Kisvetrová, H., et al. (2017). Dying Care Nursing Intervention in the Institutional Care of End-of-Life Patients. *Int J Nurs Knowl*, 28(3): 131–137. DOI: 10.1111/2047-3095.12128.
16. Kratochvílová, I., et al. (2021). Hodnocení připravenosti studentů na setkání s umírajícím pacientem a se smrtí. *Florence* 21(1): 26–27.
17. Leombruni, P., et al. (2015). Confirmatory factor analysis of the Frommelt Attitude Toward Care of the Dying Scale (FATCOD-B) among Italian medical students. *Palliat Support Care* 13(5): 1391–1398. DOI: 10.1017/S1478951515000139.
18. Mallory, J. L. (2003). The impact of a palliative care educational component on attitudes toward care of the dying in undergraduate nursing students. *J Prof Nurs* 19(5): 305–312. DOI: 10.1016/s8755-7223(03)00094-2.
19. Matsui, M., Braun, K. (2010). Nurses' and care workers' attitudes toward death and caring for dying older adults in Japan. *Int J Palliat Nurs* 16(12): 593–598. DOI: 10.12968/ijpn.2010.16.12.593.
20. Murtagh, F. E. M., et al. (2014). How many people need palliative care? A study developing and comparing methods for population based estimates. *Palliat Med* 28(1): 49–58. DOI: 10.1177/0269216313489367.
21. Nehrke, M. F., et al. (1978). Death anxiety, locus of control and life satisfaction in the elderly: Toward a definition of ego-integrity. *Omega – J Death Dying* 8(4): 359–368. DOI: 10.2190/7CK0-QFF8-HQJE-MHUP.
22. Paul, S. S., et al. (2019). Creating a Positive Attitude toward Dying Patients among Nursing Students: Is the Current Curriculum Adequate? *Indian J Palliat Care* 25(1): 142–146. DOI: 10.4103/IJPC.IJPC_148_18.
23. Pracovní skupina ke Koncepci paliativní péče v Jihočeském kraji (2018). Koncepce paliativní péče v Jihočeském kraji na období do roku 2023. České Budějovice: Krajský úřad Jihočeského kraje. [online] [cit. 2020-01-22]. Dostupné z: [https://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=170028&par\[view\]=0](https://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=170028&par[view]=0)
24. Sadowska, A., et al. (2020). Assessment of the Reliability of the Polish Language Version of the FATCOD-B Scale Among Nursing Students. *J Cancer Educ* 36(3): 561–566. DOI: 10.1007/s13187-019-01665-5.
25. Thorson, J. A., Powell, F. C. (1994). Depression and Sense of Humor. *Psychol Rep* 75(3 Pt 2): 1473–1474. DOI: 10.2466/pr0.1994.75.3f.1473.
26. ÚZIS, LPZ a NRHOSP 2011–2016 (2017). Struktura úmrtí podle místa. In: Koncepce paliativní péče v Jihočeském kraji na období do roku 2023. České Budějovice: Krajský úřad Jihočeského kraje. [online] [cit. 2020-03-17]. Dostupné z: <https://www.kraj->

- jihocesky.cz/sites/default/files//ku_usneseni/Zastupitelstvo/2018-09-06/Navrhy/261-ZK-18_Koncepce_paliativni_pece_v_Jihoceskem_kraji_na_obdobi_do_roku_202.pdf
27. Vávrová, S., Polepilová, R. (2010). Výzkumné šetření o vzdělávání studentů pomáhajících profesí v oblasti thanatologie. Sociální práce 2: 71–80. [online] [cit. 2020-05-30]. Dostupné z: <http://www.socialniprace.cz/index.php?sekce=2&ukol=detail&id=39&clanekid=452>
 28. Vyhláška č. 391/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění vyhlášky č. 2/2016 Sb. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 137.
 29. Wang, L.-P., et al. (2016). Development and Psychometric Testing Chinese Version of the Frommelt Attitude Toward Care of the Dying Scale, Form B in Nurses and Nursing Students. J Cancer Educ 31(1): 123–130. DOI: 10.1007/s13187-015-0810-7.
 30. ZSF JU (2020). Interní materiály – sylaby studijních oborů. České Budějovice: Zdravotně sociální fakulta Jihočeské univerzity.